

TESTOVÁNO
NA DĚTECH
I DOSPĚLÝCH

Petr Hladík

TIPY A TRIKY PRO VÝUKU CIZÍCH JAZYKŮ

Inspirace pro všechny jazykáře

TESTOVÁNO
NA DĚTECH
I DOSPĚLÝCH

Petr Hladík

TIPY A TRIKY PRO VÝUKU CIZÍCH JAZYKŮ

Inspirace pro všechny jazykáře

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Mgr. Petr Hladík

Typy a triky pro výuku cizích jazyků

Inspirace pro všechny jazykáře

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, 170 00 Praha 7

tel.: +420 234 264 401

www.grada.cz

jako svou 8185. publikaci

Odpovědná redaktorka Mgr. Marie Zelinová

Grafická úprava a sazba Eva Hradiláková

Návrh a zpracování obálky Ondřej Mikulecký

Počet stran 136

První vydání, Praha 2021

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

© Grada Publishing, a.s., 2021

ISBN 978-80-271-4455-6 (ePub)

ISBN 978-80-271-4454-9 (pdf)

ISBN 978-80-271-3194-5 (print)

Obsah

Úvod	7
------------	---

Č Á S T I

Struktura ideální vyučovací hodiny	15
--	----

1. Přivítání žáků (warm-up)	18
2. Seznámení žáků s náplní hodiny a jejími cíli aneb Když nevím, kam jdu, nikdy tam nemohu dojít	29
3. Zahřívací aktivita (warm-up)	30
4. Opakování látky minulé hodiny	40
5. Kontrola domácího úkolu	46
6. Prezentace nového učiva	49
7. Gramatika	53
8. Poslech	57
9. Práce s textem	59
10. Konverzace	62
11. Psaní	71
12. Práce s obrázky	78
13. Práce s videem aneb Kliknutím na „Play“ a „Stop“ to nekončí	86
14. Shrnutí probrané látky	103
15. Zadání domácího úkolu	105
16. Závěr hodiny, rozloučení	107

Č Á S T II

Tipy a nápady do výuky	109
------------------------------	-----

1. Motivace na prvním místě	110
2. Tipy pro žáky, jak se učit	113
3. Tipy pro učitele, jak učit	117
4. Práce s chybou aneb Jak opravovat	119

Závěr	127
-------------	-----

Úvod

ne, abys ho přeskočil/a!!! :)

CO JSEM SI TO VLASTNĚ KOUPII/A ZA KNÍŽKU?

Milá kolegyně/milý kolego,

dovol mi složit Ti upřímnou poklonu a úvodem poděkovat za to, jak záslužnou práci vykonáváš. Jen tak dál! Jistě víš, jak důležité máš poslání. Ať učíš děti nebo dospělé, můžeš významně ovlivnit životy mnoha lidí. Měj to vždy na paměti.

Žáci rádi vzpomínají na dva typy učitelů:

a) despoty à la Igor Hnízdo,

b) nadšené kreativce, kteří milují svoji práci.

Jelikož právě držíš v rukou mou knihu, patříš nejspíše do té druhé kategorie, což mě velmi těší. Pokud jsi však učitel typu Igor Hnízdo, vítám Tě ještě vřeleji a blahopřeji k tomu, že chceš na svém způsobu výuky něco změnit. Rád bych Ti prostřednictvím této knihy předal řadu konkrétních tipů a nápadů, jak bys svou práci mohl/a ještě zlepšit v době, kdy je stále těžší žáky zaujmout. Nezáleží na tom, zda učíš děti, teenagery nebo dospělé. Všechny nápady lze použít pro výuku všech věkových skupin. Stačí je pouze přizpůsobit jejich jazykové úrovni.

Některé tipy možná budou působit banálně. Přesto zde mají své místo. Člověk je tvor zapomnětlivý a občas se stane, že i my učitelé vlivem stereotypu zapomeneme na některé ze základních principů výuky a vzdělávání.

Jsi kabrňák a vím, že si jednotlivé aktivity upravíš podle svých potřeb a potřeb svých žáků. Většinu aktivit lze pozměnit tak, abys je mohl/a použít při výuce mladých či dospělých, začátečníků či pokročilých a jednotlivců či skupin.

Rád bych, aby tato kniha nezůstala zastrčená a časem zaprášená v Tvoji knihovně. Přál bych si, aby se naopak stala knihou brzy trochu opotřebovanou a později i pěkně ošoupanou, zkrátka každodenní inspirací. Neváhej do ní psát a dělat si poznámky! Kniha je tak i úmyslně koncipovaná.

Nechci se vychloubat, ale všechny kresby, které v knize nalezneš, jsem vytvořil já sám. Nejsem však žádný velký kreslíř. V případě, že se Ti některé proporce postav či věcí nebudou pozdávat, nic Ti nebrání v tom, aby sis je překreslil/a. :D

Pokud se Ti na některých místech bude tato kniha zdát lehce sarkastická, tak se Ti to nezdá! Nudných a výkladových knih je více než dost, a proto volím tuto formu a občasné nespisovné tvary, aby Tě

čtení bavilo a aby se občas na Tvých rtech třeba objevil nepatrný křečovitý úsměv. :) Čti mé dílo s nadsázkou a pro plný dojem se sklenkou dvojky vína v ruce.

Tak pojďme na to!

A KDO JSEM JÁ?

Jsem učitel němčiny a kreativec, který věří, že když něco děláš s láskou a nadšením, je dobrý výsledek zaručený. Vystudoval jsem učitelství německého a českého jazyka na ZČU v Plzni. Od té doby z žáků dělám při individuální i skupinové výuce v jazykových školách a firmách v Česku i zahraničí jazykové nadšence a pomáhám jim při studiu, ať

už mají jakýkoliv cíl. Během 13 let učitelské praxe jsem nasbíral mnoho zkušeností a vymyslel řadu aktivit a her, o které bych se s Tebou rád podělil. Zabývám se také metodikou výuky, jsem autorem knih *111 her pro atraktivní výuku angličtiny*, *111 her pro atraktivní výuku němčiny*, *111 her pro atraktivní výuku jazyků* a rovněž spoluautorem výukové řady učebnic pro střední školy.

Hledám cesty, jak vyučujícím i žákům výuku a učení zpříjemnit. Pořádám také metodické semináře, workshopy a webináře pro učitele jazyků.

Mgr. Petr Hladík

CO JE PŘI VÝUCE DŮLEŽITÉ

Mám teď pro Tebe několik kreativních úkolů:

1. Nakresli na tuto stránku svůj autoportrét. Neboj se toho. Tento úkol lze pojmout i velmi kreativně, viz příklad níže.

2. Zamysli se nad tím, jak Tě asi vnímají Tvoji žáci. Svě nápady připiš k obrázku barevně podle toho, zda se dle Tvého názoru jedná o pozitivní (modře) či negativní vjemy (červeně).
3. Vezmi si zelenou a připiš ještě to, jakým učitelem / jakou učitelkou bys chtěl/a být. Zkrátka co Ti ještě chybí k dokonalosti, na čem bys chtěl/a zapracovat. Pojmenování Tvého přání a uvědomění si nedostatků je nedílnou součástí cesty ke zlepšení!

Než se do toho vrhneme, zamysleme se společně nad tím, které aktivity převážně tvoří Tvé hodiny. Zkus následující výčet procentuálně ohodnotit podle toho, kolik prostoru jim při výuce věnuješ. Tak nějak tuším, že nejsi matikář, takže Ti prozradím, že součet by měl činit 100 %. :)

Pokud by Ti nějaká aktivita chyběla, odvážně a s odhodlaným výrazem ji doplň.

_____ % hry
_____ % konverzace
_____ % psaní
_____ % poslech
_____ % čtení
_____ % video
_____ % obrázky
_____ % hudba
_____ % výslovnost

Nyní se můžeš zamyslet nad tím, na čem je třeba trochu zapracovat, co občas opomíjíš a čemu bys měl/a věnovat větší pozornost.

No tak myslí. Na něco určitě přijdeš!

Zajímalo by Tě správné řešení?

To mě taky! :D

Žádné takové však není. Záleží čistě na potřebách a zájmech Tvých žáků a radě dalších okolností. Obecně se dá říct, že bychom při výuce měli věnovat čas víceméně všem těmto aktivitám. Více si povíme za chvíli.

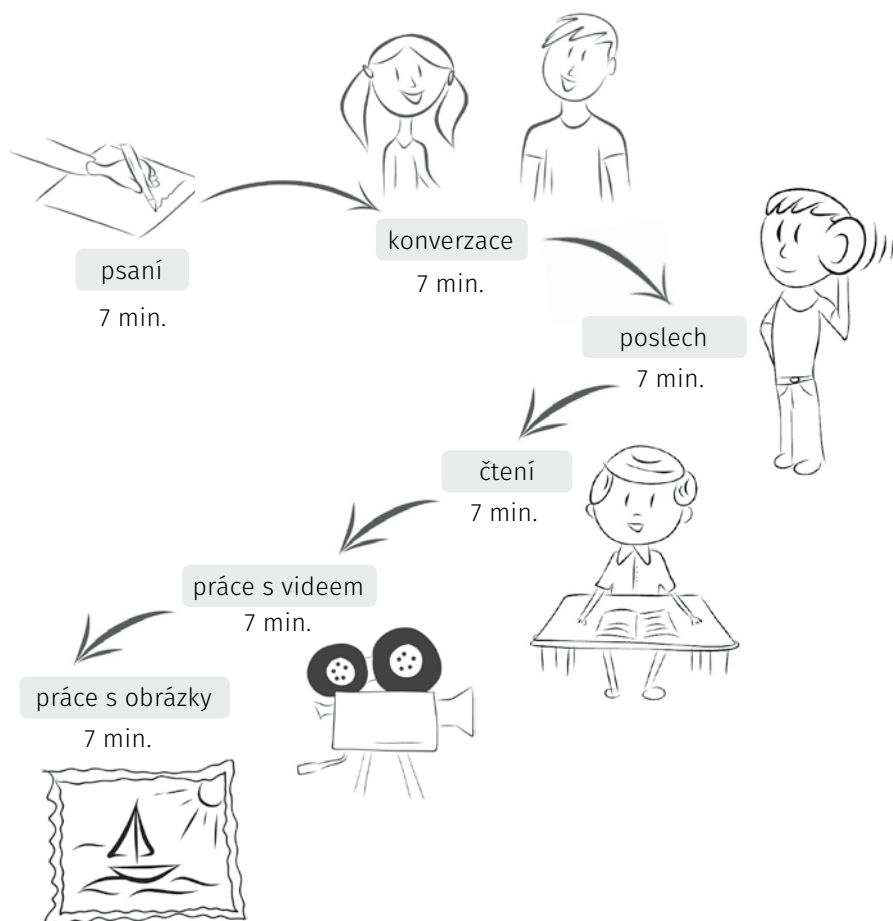

Snaž se zapojovat co nejvíce dovedností s důrazem na mluvení a **střídej během hodiny různé aktivity dle obtížnosti** (konverzace, čtení, hra, poslech, gramatika, video, psaní, pohyb), aby se žáci dokázali lépe soustředit.

Využívej také různých forem práce (plénium, skupinová práce, práce ve dvojicích, individuální práce). Následující schéma znázorňuje ideální stav. Samozřejmě je to v reálu trochu komplikovanější.

Tak si to ještě shrňme:

- Doporučuje se střídat aktivity každých 8–10 minut. Po této době výrazně klesá pozornost!
- Chceš-li žáky motivovat k učení, měla by být výuka živá, pestrá, hravá a pro zpestření ideálně občas i spojená s pohybem. Dle potřeby zařazuj činnosti podněcující aktivitu i činnosti zklidňující. Pro upoutání pozornosti měň také tempo a intenzitu hlasu.

→ Při výuce využívej nejrůznější pomůcky – předměty, obrázky, kartičky se slovy, celý prostor třídy, flipchart, hry, poslechy, videa, audiopřehrávač, elektronickou tabuli, mobilní telefony a aplikace.

Stáhněte si

K některým hrám si můžete stáhnout z **www.grada.cz** přílohy vhodné k vytištění (kartičky, herní plány, obrázky, otázky apod.).

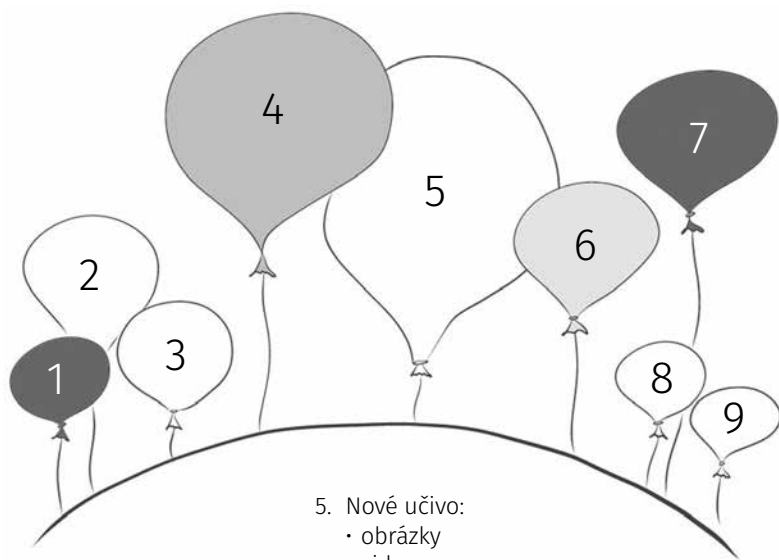

<https://www.grada.cz/tipy-a-triky-pro-vyuku-jazyku-11367/>

Č Á S T I

Struktura ideální vyučovací hodiny

Pojďme si teď výuku rozpitvat na její jednotlivé části a já Ti poradím, na co nezapomenout, na co se zaměřit, jak toho z žáků dostat co nejvíce a především, jak si hodinu užijí žáci a jak si výuku užiješ i Ty.

1. Přivítání, seznámení s náplní hodiny
2. Zahřívací aktivita
3. Kontrola DC
4. Opakování látky minulé hodiny

5. Nové učivo:

- obrázky
 - video
 - gramatika
 - text
 - konverzace
 - poslech
 - psaní
6. Hra či jiná zábavná aktivita

7. Krátké zopakování nové látky
8. Shrnutí, zadání DC
9. Závěr

Zamysli se nad následujícími tipy a udělej si ke každému několik poznámek:

→ Uč tak, aby žáci zapomněli, že se učí.

→ Zjišťuj potřeby svých žáků a naplňuj je.

→ Aktivuj všechny smysly žáků (čím více smyslů zapojíme, tím více se žáci naučí).

→ Snaž se při výuce co nejvíc mluvit cílovým jazykem (zadávání úkolů, pochvaly).

→ Úkoly vždy jasně vysvětli a přesvědč se, zda všichni rozumí zadání.

→ Dej každému žákovi šanci, v každém je potenciál.

→ Dej žákům prostor pro dotazy.

→ Překvapuj stále něčím novým a snaž se žáky zaujmout.

Co říkáš na skvrnu dole na stránce? Nečekal/a jsi ji? Zaujala Tě a ptáš se, proč tu je? Přesně o to jde i při výuce. Dělej nevšední věci, které zaujmou. Překvapuj stejně jako já právě teď! :)

Samozřejmě to ale číň s nějakým záměrem a cílem.

1. Přivítání žáků (warm-up)

Hodina začíná ve chvíli, kdy vcházíš do třídy. Určitě je možné rozrazit dveře a přísným podezřívavým pohledem preventivně sjet potenciální záškodníky a narušitele Tvé perfektně připravené hodiny. Doporučím Ti ale něco jiného. Narovnej se, zhluboka se nadechni a již ve dveřích nasad' úsměv. Jde se na to!

Žáky vždy přivítej:

→ S úsměvem na tváři a dobrou náladou.

To, jakou vneseš do hodiny atmosféru, hraje velmi důležitou roli!

→ S vědomím, že má připravená hodina konkrétní výukový cíl.

Řekni žákům, co jsi na dnešek připravil/a, a seznam je s cílem hodiny.

→ S chutí a odhodláním jednoduše předat naplánované učivo.

Pro žáky je učivo nové. Zkus proto hledat co nejjednodušší cesty, jak ho předat. Například při prezentaci nové gramatiky zapomeň na strašení žáků desítkami výjimek. Dlouhé seznamy nepravidelných sloves rovněž nepůsobí příliš motivačně. Žáky můžeš vystrašit až někdy příště... až pochopí základní principy probíraného. Platí zde, že méně je někdy více. Učivo je totiž třeba rozumně dávkovat. Raději méně učiva, které s žáky důkladně procvičíš, aby sis byl/a jistý/á, že si ho osvojili.

→ S jistotou, že máš pro případ potřeby jako každý správný akční hrdina PLÁN B.

Vyučující by vždy měl mít v záloze jednu aktivizační a jednu uvolňovací aktivitu.

AKTIVIZAČNÍ HRY

Teleshopping

Hra pro jednotlivce nebo pro dvojice. Každý žák napíše na lístek dvě libovolná slova – jedno podstatné a jedno přídavné jméno. Slova spolu nemusejí nijak souviset. Vyučující lístky vybere a zamíchá. Následně žáci od vyučujícího dostanou po jednom předmětu (např. tužka, kámen, bonbón, kancelářská sponka, přívěsek na klíče) a k tomu si každý vylosuje jeden lístek se slovy. Úkolem je vymyslet na předmět reklamu a použít při prezentaci vylosovaná slova. Následně žáci představují svůj produkt před třídou, případně ve skupinách. Fantazii se meze nekladou.

Na úvod aktivity vždy doporučuji uvést příklad. Pokud máš velkou skupinu žáků, nech je prezentovat ve skupinkách.

*I ve starých ponožkách budete
přitažlivý s naším novým hrnkem!*

+

ponožky
přitažlivý